

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของภาคีชุมชน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนของภาคี ชุมชนที่ผ่านมา 2) เพื่อศึกษาทัศนคติในการแก้ไขปัญหาคู่และเยาวชนของภาคีหน่วยงาน ชุมชน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยสาเหตุที่มีผลทำให้แต่ละภาคีหน่วยงาน ชุมชน ประสานงานกันน้อยในการแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชน 4) เพื่อศึกษารูปแบบ/กระบวนการ/กิจกรรม การสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการ

ภาคีร่วมทำงานวิจัยมี 7 ภาคี ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เด็กและเยาวชน โรงเรียน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล วัด

การวิจัยเป็นการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของภาคีชุมชนทุกขั้นตอน โดยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้ (1) ทีมวิจัยได้มีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาสาเหตุของปัญหาโดยการพิจารณาจากปัญหาเพื่อเรียงลำดับความสำคัญในการระดมความคิด (2) ทีมวิจัยมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรมเพื่อหาแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญห (3) ทีมวิจัยมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติตามกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา (4) ทีมวิจัยมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลจากการจัดกิจกรรม

การจัดเก็บข้อมูลใช้เครื่องมือ ดังนี้ ศึกษาจากเอกสารมือสอง แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อย การสังเกต เวทีเสวนา และกิจกรรมปฏิบัติการ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ

วัตถุประสงค์ข้อที่หนึ่ง กระบวนการและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหาการทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชนของภาคีชุมชนที่ผ่านมา พบว่า มีการแก้ไขปัญหาคู่และเยาวชนตามบทบาทหน้าที่เชิงโครงสร้างของกฎหมาย สนองตอบนโยบายและบรรลู่วัตถุประสงค์ตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานเท่านั้น จึงทำให้บางโครงการหรือกิจกรรมซ้ำซ้อนกัน อีกทั้งยังไม่เคยปรึกษาหารือกันเรื่องการป้องกันแก้ไขปัญหาคู่และเยาวชนจึงทำให้มีเวลาน้อยไม่ตรงกันเป็นเหตุให้ภาคีหน่วยงานชุมชนต่างคนต่างทำ กิจกรรมไม่ต่อเนื่อง สาเหตุเกิดจากผู้นำมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เกิดความขัดแย้งภายในองค์กรและชุมชน มีการเปลี่ยนผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นจึงส่งผลทำให้การมีส่วนร่วมของภาคีหน่วยงาน ชุมชนลดลง

วัตถุประสงค์ข้อที่สอง ทัศนคติในการแก้ไขปัญหาคู่และเยาวชน พบว่าทุกฝ่ายไม่ให้ความสำคัญกับปัญหา คิดเป็นร้อยละ 69.28 ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่สามารถแก้ไขปัญหาคู่ได้จึงถือว่าเป็นเรื่องปกติของเยาวชนและไม่ให้ความสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 30.92

วัตถุประสงค์ข้อที่สาม สาเหตุที่ภาคีประสานงานกันน้อยพบว่า มีความขัดแย้งระหว่างผู้นำ คิดเป็นร้อยละ 50.07 ซึ่งมีสาเหตุเกิดจากการเปลี่ยนผู้นำท้องถิ่นและองค์การบริหารส่วนตำบลขาดความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการชุมชน ขาดงบประมาณสนับสนุน คิดเป็นร้อยละ 48.11 ขาดองค์กรหรือผู้รับผิดชอบโดยตรง คิดเป็นร้อยละ 34.08

วัตถุประสงค์ข้อที่สี่ รูปแบบ กระบวนการ กิจกรรม การสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชน ทางทีมวิจัยจึงใช้รูปแบบวิธีการเทคนิคความเชื่อทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม แบบดั้งเดิม เนื่องจากแนวทางนี้ชาวบ้านยังมีการดำรงชีวิตแบบถือจารีตประเพณีดั้งเดิมสืบทอดกันมา อีกทั้งการให้ความร่วมมือยังมียู่มากในชุมชน โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นตัวเชื่อมประสานงานในชุมชน เพื่อให้ผู้ใหญ่ได้คุยกันและเห็นความสำคัญของเด็กและเยาวชน มีการจัดเวทีให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสแสดงออกอย่างเชื่อมั่นในชุมชนของตนเองลดความขัดแย้งกัน อันได้แก่ การอบรมเข้าค่าย กระบวนการทำงานร่วมกันเป็นทีมของภาคีชุมชน ฝ่าป่าเพื่อเยาวชนตำบลวังปลาป้อม ผูกเสี้ยว และการแข่งขันกีฬาสามัคคีสัมพันธ์

ซึ่งจากการทดลองเชิงปฏิบัติโครงการพัฒนาทั้งหมด พบว่า การจัดการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา ทะเลาะวิวาทเด็กและเยาวชนของภาคีหน่วยงานชุมชน ใช้วิธีการจัดกิจกรรมด้านความเชื่อทางศาสนา ประเพณีวัฒนธรรม ชาวบ้านยังมีการดำรงชีวิตแบบถือจารีตประเพณีดั้งเดิมสืบทอดกันมา อีกทั้งการให้ความร่วมมือยังมียู่มากในชุมชน โดยให้เด็กและเยาวชนเป็นตัวเชื่อมประสานงานภาคีชุมชนที่ขัดแย้งกันทำให้ “ผู้ใหญ่คุยกันเด็กจะดีขึ้น” จะต้องให้ผู้ใหญ่หันมาปรึกษาหารือคุยกันเกี่ยวกับการป้องกันแก้ไขปัญหา ทะเลาะวิวาทของเด็กและเยาวชน ผลจากการจัดกิจกรรม เช่น การเข้าค่ายอบรมกระบวนการทำงานเป็นทีมของภาคีเครือข่ายชุมชน ทำให้ภาคีชุมชนมีความสนิทสนม สามารถเปิดใจคุยกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ลดความขัดแย้งระหว่างผู้นำชุมชนและทำให้เกิดความรับผิดชอบประสานงานความร่วมมือของทุกภาคีชุมชนมากขึ้น และผู้ใหญ่ต้องหนุนเสริมกระบวนการจัดกิจกรรม โดยให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การวางแผน การดำเนินงานร่วมกันตามรูปแบบกระบวนการทำงาน คือ เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน โดยมีการจัดตั้งชมรมเด็กและเยาวชนตำบลวังปลาป้อมขึ้น เพื่อประสานงานเครือข่ายดำเนินการจัดกิจกรรมภายในตำบลและกำหนดวันที่ 2 มกราคมของทุกปีเป็นวันเยาวชนตำบลวังปลาป้อม เพื่อให้เกิดการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม ทางทีมวิจัยมีความภาคภูมิใจ เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ปัญหาชุมชน ภาคีหน่วยงานชุมชนความขัดแย้งลดลง ผู้นำชุมชนให้ความสำคัญในการดูแลและส่งเสริมสนับสนุนเด็กและเยาวชนมากขึ้น

ในระหว่างทำวิทยุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสนใจในเรื่องการพัฒนา ศักยภาพเด็กและเยาวชนและผู้นำท้องถิ่นจะผลักดันงบประมาณในการสนับสนุนให้มีการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในชุมชนอย่างยั่งยืนตลอดไป